

національної освітньої системи, а як можливість розвинути власний соціальний капітал та повернувшись постати носієм інновацій в українському академічному середовищі. Академічна мобільність, у контексті подолання пострадянського спадку у вищій освіті, має потенціал для ефективного осучаснення університетів на усіх рівнях: інновації, носіями яких будуть лише певні групи (студенти, викладачі чи адміністратори), можуть блокуватись іншими групами, якщо вони не будуть носіями інноваційного духу та будуть позбавлені безпосередньої можливості долучитись до досягнень інших академічних традицій.

ГРИНЬОВА Д.А., студентка

Український державний університет залізничного транспорту

Харків, Україна

АНТИКІТЕРСЬКИЙ КОРАБЕЛЬ: ІСТОРІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

Історія досліджень антикітерського корабля почалася навесні 1900 року, коли два човни ловців губок з острова Сімі встали на якір біля острова Антикітери, щоб перечекати погану погоду. Кілька нирців вирішили подивитися на морське дно біля острова. І ось Іліас Стадіатіс, піднявшись на поверхню, розповів, що побачив на дні залишки затонулого корабля, і показав товаришам підняту їм руку бронзової статуї. У листопаді того ж року капітан судна ловців губок Дімітріос Контос повідомив про знахідку грецькій владі. До острова було відправлено судно грецького королівського військового флоту «Мікалі» для проведення водолазних робіт. Вантаж із затонулого корабля перебував на глибині від 42 до 50 метрів. Достатнього спорядження для підводних робіт знайдено не було. На кількох водолазів був всього один водолазний шолом, в якому вони по черзі спускалися на дно на десять хвилин двічі в день. Умови роботи були важкими, двоє водолазів важко постраждали через кесонну хворобу, а один загинув [1, с. 10-12].

У 1902 році роботи були продовжені. У підсумку в руках вчених виявилися цінні знахідки, серед яких були бронзові статуї, що одержали назви «Антикітерський Ефеб» і «Голова філософа», а також 36 мармурових скульптур («Гефест», «Одісей», «Диомед», «Аполлон», три статуї коней), залишки бронзової ліри, фрагменти виробів зі скла. З корабельного устаткування, крім фрагментів корпусу, археологи виявили кілька свинцевих труб, що служили для

зливу води за борт, і частини свинцевої обшивки. Всі знахідки були доставлені в Національний археологічний музей в Афінах.

Наступний етап вивчення затонулого корабля почався в 1953 році, коли там провів нетривалі занурення Жак-Ів Кусто [2, с. 116]. У 1976 році на запрошення грецького уряду Кусто знову відвідав Антикітеру вже з повномасштабною експедицією, що тривала кілька місяців. Його команді під керівництвом грецького археолога Лазароса Колоноса вдалося підняти з морського дна близько 300 предметів, в тому числі чотири дошки корабельного корпусу, глечики, бронзові та срібні монети, окремі шматки бронзи, скульптури з бронзи і мармуру, частини золотих прикрас. Тоді ж вперше були виявлені останки деяких людей, які пили на кораблі.

Самим знаменитим предметом, піднятим з дна моря, став так званий «Антикітерський механізм». У 1902 році археолог Валеріос Стаїс, директор Національного музею, розглядав знайдені бронзові фрагменти, і виявив, що деякі з них не є частиною скульптури. Оскільки серед покритої морськими покладами бронзи було видно шестерні, він вперше припустив, що ці шматки являють собою частини якогось механізму.

Серйозне дослідження механізму почав в 1950-х роках англієць Дерек Прайс. Фізик за освітою, він став відомим істориком науки. Прайс вивчив збережені фрагменти механізму за допомогою рентгенівських променів і запропонував варіант його початкової конструкції. Пристрій, в яке входило понад тридцять шестерень і циферблати зі стрілками, призначався для визначення положення небесних тіл [1, с. 82]. Уточнену реконструкцію механізму представив в 1997 році фахівець по механічних приладів з Лондонського музею науки Майкл Райт. Він встановив, що механізм дозволяв для обраної дати визначати фазу Місяця і положення щодо «нерухомих зірок» Сонця, Місяця, Меркурія, Венери, Марса, Юпітера і Сатурна, а також передбачати сонячні і місячні затемнення.

Згадки про подібний прилад знайшлися і у античних авторів. Цицерон у творі «Про природу богів» писав про пристрій, створений вченим Посидонієм: «... кулю (sphaera), що недавно виготовив наш друг Посидоній, куля, окремі обороти якої відтворюють те, що відбувається на небі з Сонцем, Місяцем і п'ятьма планетами в різні дні і ночі ... » [3, XXXIV, 88]. В іншій роботі Цицерона («Про державу») розповідається про винахід аналогічного приладу Архімедом.

Наступні результати роботи дослідників Антикітерського механізму були представлені в публікаціях журналу Nature 2006 і 2008 років. Зараз знайдений

на морському дні механізм і створена вченими функціонуюча версія його реконструкції експонуються в Національному археологічному музеї в Афінах.

За допомогою радіовуглецевого датування дерев'яних частин корабля і аналізу форми грецьких букв, нанесених на Антикітерський механізм, вчені відносили час його створення до 150 – 100 років до н. е. Нещодавно Крістіан Карман і Джеймс Еванс підійшли до визначення віку апарату з іншого боку. Вони досліджували частину Антикітерського механізму, яка служила для передбачення затемнень. Теоретичною основою такого передбачення був сарос – період, в ході якого порядок сонячних і місячних затемнень повторюється. Він був виявлений ще астрономами стародавнього Вавилону. Сарос дорівнює 223 синодичним місяцям (періодів між двома однаковими фазами Місяця), що становить 6585,3213 дня. На практиці давньогрецькі астрономи використовували також екселігмос – період дорівнює трьом саросом. Екселігмос зручний, так як становить ціле число днів. Як визначили Карман і Еванс, пристрій передбачення затемнень в антикітерському механізмі буде давати найбільш точні результати, якщо в якості «нульової точки» відліку саросу буде обраний день 12 травня 205 року до н.е. Це дозволило їм припустити, що прилад був створений в кінці III – початку II століття до н.е [4]. Слід, однак, враховувати, що виявлений факт визначає скоріше не дату створення конкретного пристрою, знайденого згодом на дні Егейського моря, а дату розробки його конструкції античним астрономом. Корабель же біля острова Антикітери затонув близько 65 року до н. е.

З 2012 року робота підводних археологів на місці аварії корабля знову відновилася. Проект «Повернення в Антикітери» був організований спільно міністерством культури Греції та Океанографічним інститутом в Вудс-Холі, в ньому беруть участь вчені з різних країн.

Влітку 2014 року вчені за допомогою стереокамер, встановлених на автономному підводному апараті склали тривимірну карту району аварії корабля. Потім почалися занурення аквалангістів, які зуміли знайти кілька нових артефактів. Але через погану погоду дослідження довелося згорнути раніше терміну. Зате в 2015 році вдалося працювати довго, і підводні археологи знайшли понад 50 предметів, в тому числі бронзові підлокітники (можливо, частина трону), залишки кістяної флейти, фішки від давньої настільної гри, а також деякі елементи конструкції самого судна.

Таким чином, дослідження вантажу Антикітерського корабля і самої загадкової частини його вантажу – Антикітерського механізму – триває. Дослідників чекає попереду чимало нових відкриттів.

Список використаних джерел

1. Marchant Jo. Decoding the Heavens. Solving the Mystery of the World's First Computer. London: Windmill books, 2009 320 p. URL: <https://www.penguin.com.au/books/decoding-the-heavens-9781409060475>
2. Cousteau Jacques, Dumas Frederic. The Silent World. New York: The Pocket Book inc., 1955. 244 p. URL: https://openlibrary.org/books/OL24219695M/The_silent_world
3. Цицерон. Про природу богів. Книга II. URL: <http://ancientrome.ru/antlitrt.htm?a=1422369002>
4. Нове наукове дослідження Антикітерського механізму. URL: <https://www.grekomania.ru/news/science/3601-novoe-nauchnoe-issledovanie-antikiterskogo-mechanizma>

ГУЖВА А.А., к. філос. н.

Харківський національний медичний університет

Харків, Україна

«ЕТИКА АВРААМА»: НАЗУСТРІЧ КОМУНІКАТИВНОМУ РОЗУМУ

Стрімке зростання населення планети і не менш вражаючий розвиток інформаційних технологій змушує вступати у діалог і розкриватися для комунікації навіть найбільш традиційні і консервативні суспільства. Визнані на міжнародному рівні базові свободи особистості, які закріплені у «Загальній декларації прав людини» спеціальною резолюцією Генеральної Асамблеї ООН, на жаль, не завжди стають основою правового регулювання і дотримання рівності прав громадян у внутрішніх справах багатьох країн, особливо із сильною релігійною світоглядною складовою їхньої внутрішньої політики і властивої їм культури. А втім, пошук деякої основи для прийняття спільних рішень у світі сучасного людства, яке вже живе як квазі-єдине планетарне утворення, має відбуватися поміж усіма потенційними учасниками діалогу незалежно від їхнього внутрішньодержавного рівня індивідуальних свободі розбіжностей внутрішніх політик у поглядах на громадянські права.

Зростання уваги до теоретичного осмислення підстав прийняття рішень, які керують поведінкою релігійних людей, виглядає повністю доречним, з огляду на те заострення політичних і навіть військових протистоянь, яке спостерігається щоразу, коли звучить релігійна екстремістська риторика або